

BÖLÜM 104

YAŞLILARDA HASTALIKLARIN ATİPİK PREZENTASYONU

Tuğba TURGUT¹

GİRİŞ

Dünya nüfusu; artan yaşam beklentisi ve azalan ölüm oranlarıyla birlikte giderek yaşlanmaktadır. Yaşlılarda fizyolojik rezervlerin azalması ve komplikasyon riskinin yüksek olması nedeniyle hastalıkların erken tanı ve tedavisi büyük önem taşımaktadır. Ancak yaşlı kişilerde hastalıkların beklenmeyen belirti ve bulgularla ortaya çıkması; erken tanı ve etkin tedavi için ciddi bir engel oluşturabilir. Yaşlılarda hastalık ve şikayetlerin yaygın olması nedeniyle yeni ortaya çıkan nonspesifik veya atipik belirtiler gerçek tanıyı maskeleyebilir ve etkin tedaviyi geciktirebilir. Bazen de ciddi bir hastalığa bağlı olarak ortaya çıkan hafif semptomlar, ilaç yan etkisi veya doğal yaşlanma süreci olarak yorumlanabilir.

Atipik prezentasyon; yaşlanmaya bağlı fizyolojik değişiklikler, komorbiditeler ile

geriatrik sendromların bir araya gelmesi sonucunda yeni gelişen hastalığın alışılmışın dışında ortaya çıkmasıdır. Atipik prezentasyonlar genellikle şu üç özellikten birini içerir;

1. Hastalığın müphem şikayetlerle prezentasyonu
2. Hastalığın olağandan farklı şikayetlerle prezentasyonu
3. Hastalığın prezente olmaması

Atipik prezentasyon riski yüksek olan hastaların ortak özellikleri:

- İleri yaşta olma (özellikle 85 yaş üzeri)
- Çoklu medikal problemlere sahip olma (Multimorbidite)
- Çoklu ilaç kullanımı (Polifarmasi)
- Kognitif veya fonksiyonel yetersizlik

Hastanın atipik prezentasyon açısından risk altında olup olmadığını anlamak için klinisyenin; hastalık belirtilerini (fizik muayene

¹ Uzm. Dr., Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Geriatri Kliniği, drtugbaonacan@hotmail.com

Hipotiroidi

Hipotiroidizm sıklığı; yaşlılarda genç erişkinlere göre ve kadınlarda erkeklere göre daha fazladır. Halsizlik, güçsüzlük, kabızlık, kuru cilt, soğuk intoleransı gibi hipotiroidi semptomları; sağlık profesyonelleri tarafından normal yaşlanma süreci, eşlik eden hastalıklar veya tedavilerin yan etkileri olarak yorumlanabilir ya da aynı sebeplerle yaşlı ve yakınları bu semptomlar için yardım istemeyebilir. Yaşlıda aşikar hipotiroidinin en sık görülen semptomları, halsizlik ve güçsüzlüktür (Tablo 4). Bir çalışmada aşikar hipotiroidi olan 121 hastada genç ve yaşlı gruptakilerin semptom sıklığı karşılaştırılmıştır (Tablo 5).

Tablo 4. Yaşlıda hipotiroidinin klinik özellikleri

Cilt kuruluğu
Saç dökülmesi
Yüz ve gözlerde ödem
Soğuk intoleransı
Nörolojik
Parestezi (karpal tünel sendromu)
Ataksi
Demans
Psikiyatrik
Depresyon
Apati
Psikoz
Kognitif disfonksiyon
Metabolik
Kilo alımı
Hiperkolesterolemi
Hipertrigliseridemi
Periferik ödem
İskelet-kas
Myopati
Artrit/artralji
Kardiyovasküler
Bradikardi
Perikardiyal efüzyon
Konjestif kalp yetmezliği

Tablo 5. Hipotiroidizmin yaşlı ve gençlerdeki klinik özelliklerinin karşılaştırılması

Belirti ve bulgular	Yaşlı, >70 y (%)	Genç, <55 y (%)
Bradikardi	12	19
Yorgunluk	68	83
Kilo alımı	24	59
Soğuk intoleransı	35	65
Depresyon	28	52
Dezoryantasyon	9	0
Hipoaktif refleksler	24	31
Güçsüzlük	53	67
Parestezi	18	61
Cilt kuruluğu	35	45
Saç dökülmesi	12	28
Duyuma kaybı	32	25
Kas krampları	20	55
Horlama	18	22
Kabızlık	33	41

KAYNAKLAR

1. BA Williams. Geriatrics, In: Cyrus Ahalt, Helen Chen, Rebecca Conant, C. Seth Landefeld (Eds). Current Diagnosis and Treatment. 2nd edition, Lange, Mc Graw Hill, USA 2014, pp 28-33.
2. Beloosesky Y, Weiss A, Hershkovitz A, Grinblat J. Atypical illness presentation in the elderly. Imaj 2000;2:540-3.
3. C Trivalle, J Doucet, P Chassagne et al. Differences in the signs and symptoms of hyperthyroidism in older and younger patients J Am Geriatr Soc. 1996 Jan;44(1):50-3.
4. JB Halter. Hazzard's Geriatric Medicine and Gerontology, In: Joseph G.Ouslander, Stephanie Studenski, Kevin P. High, Sanjay Asthana, Mark A. Supiano, Christine Ritchie (Eds). 7th edition, Mc Graw Hill, USA 2017, pp 1072,1333,1629,1632,1945, 1951,1961,1974-5,1977.
5. J Doucet, C Trivalle, P Chassagne et al. Does age play a role in clinical presentation of hypothyroidism? J Am Geriatr Soc. 1994 Sep;42(9):984-6.
6. Levkoff SE, Cleary PD, Wetlow T, Besdine RW. Illness behaviour in the aged; implications for clinicians J Am Geriatr Soc 1988; 36:622-9.
7. Yaşlılıkta endokrinolojik hastalıkların tedavi kılavuzu, Türkiye Endokrinoloji ve Metabolizma Derneği, 2019, 3. Baskı, Bayt Yayıncılık, Ankara.